

Mong đợi, mong ng i đ c vui lòng ch v i nh n m t vì nh ng danh t đao to búa l n đem làm đ tài cho m t bài vi t nh nh bài này.

Th t ra, ng i vi t ch nh c l i nguyên ch , nguyên dòng đã đ c đ t tên cho m t công trình du lịch đang đ c xây d ng trên đ t n c Vi t Nam s p đ n ngày hoàn m n, khai tr ng.

Chúng tôi v Bình D ng ngày 13 tháng 4 năm 2008 v i m c đích đ n thăm m t trung tâm du lịch đã đ c bằng dân thiên h trong c ng nh ngoài n c nói đ n khá nhi u. Khi còn ở California, tôi đ c nghe ng i ta thông tin r ng: "Đôi Nam Quốc T r ng h n c qu ng tr ng Thiên An Môn c a Trung Hoa..." Th t v y, Thiên An Môn đ c xây d ng t năm 1417 và trùng tu l i năm 1949 trên m t di n tích 440.000 mét vuông. Theo tin t c báo chí thì khu "Đôi Nam Th Gi i Du Lịch" đ c kh i công xây d ng t năm 2003. Công trình có t ng s v n đ u t là 3.000 t đ ng ti n Vi t Nam (kho ng 200 tri u đô la M). Giai đ n 1 th c hi n đ n năm 2007 v i 261.000 mét vuông và giai đ n 2 đ trù hoàn t t vào năm 2010. T ng th công trình nghe d u s là 450.000 mét vuông - r ng h n qu ng tr ng Thiên An Môn 10 nghìn mét!

V i m t quy mô có t m vóc chi m lĩnh đ t đại nhi u nh th , h n nhiên m i ng i không ai ph nh n đ c r ng, đây là m t công trình xây d ng "to" (big) th t. Nh ng giá tr c a m t công trình xây d ng có "l n" (great) n i hay không còn tùy thu c vào 4 y u t : (1) N i dung xây d ng, (2) đ ng nét ki n trúc, (3) màu s c hoà đ i u và (4) bi u t ng văn hoá. Chùa M t C t, tháp Báo Thiên, chùa Thiên M , c a Ng Môn, nhà th Đ c Bà... tr thành nh ng bi u t ng văn hoá, mang "ch s vàng" trong ngh thu t ki n trúc, ch ng ph i vì có kích th c to nh mà chính là vì có đ c v đ p truy n th ng, hài hoà t n i dung đ n hình th c.

Đôi Nam Th Gi i Du Lịch nhìn t xa, khách vi ng đã nhìn th y bóng dáng nh ng ng n núi

đá gì cao t i sáu, b y ch c mét. Có l t i công trình còn quá m i, th i gian

và rêu phong ch a đ ph lên m u c kính nên nh ng m nh núi l m ch m trông còn r t... xi măng. Càng vào sâu, khách càng m l n m t vì b đánh đ ng b i nh ng hình thù ki n trúc k d và màu s c s c s c a nh ng khu thi t trí mang nh ng tên g i khác th ng và khó hi u.

"Đôi Nam Quốc T" m i là m t công trình xây d ng đ i n hình làm trái tim c a Đôi Nam Th Gi i Du L ch này. Đây là m t tòa nhà r t l n, mang hình nh mái cong n n đá, c t tr c a ngôi chùa c . Bên ngoài, "gam" màu t ng quát là vàng chói, nh ng phía các góc đ i m nh ng hoa văn xanh đ loè lo t. Xung quanh nhà chùa là h cá, thác n c đ u t nhi u công c a. M i phi n màu và m i m ng ki n trúc h u nh đ u hăm h t phát v n lên khoe s c nên cái nhìn "b t m t" lúc đ u chuy n d n sang s tò mò, r i th c m c t h i: "Ngôn ng hình th c c a t ng th công trình đang mu n nói lên đ i u gì đây?" Câu h i còn quá m i hay quá s m. Trong khi ch a có s tr l i, ng i ta b ng nh đ n nh ng ngôn ng hình th c "uy vũ th m l ng" c a Đôi N i Hu , "quy n l c ng tr " c a đ i n Birmingham, "quý phái huy hoàng" c a đ i n Versailles, "uy nghi che ch " c a toà thánh La Mã... C nghìn năm qua, ng i ta v n th ng nh đ n ý ki n c a thiên tài điêu kh c Michelangelo khi nói đ n nh ng công trình xây d ng: "Cung đ i n t ng đài thi u m t m t ngôn ng t ng th là m t tu ng hát câ m không h i k t thúc!"

Có quá mu n màng ch ng hay còn quá s m khi ph i nói đ n s kh p khi ng c a tính văn hoá trong công trình xây d ng "Đôi Nam Quốc T" này?

Tr c h t là v n đ v danh x ng. V i công trình xây d ng các trung tâm gi i trí vui ch i nh Disneyland, Six Flags, Đ m Sen, Su i Tiên... ch ng h n, các nhà khai thác, tuy v n ph i theo nh ng quy cách c b n c a văn hoá và xã h i quy đ nh, nh ng v n có nhi u t do khai tên, đ t h cho c s kinh doanh c a h . Th nh ng, v i m t công trình xây d ng mang tính tôn giáo,

truy n th ng, lịch s c th và nh t đ nh nào đó, cá nhân hay t p đoàn ch qu n có b n lĩnh và có lòng t tr ng l i không th tu ti n mu n đ t hi u, x ng danh th nào cũng đ c. "Đôi Nam Quốc T" là m t danh x ng hoàn toàn b t n v c hai m t tôn giáo và văn hoá. "Quốc T" là nh ng ngôi chùa đ c tri u đình s c phong trong các tri u đ i mà đ o Ph t đ c xem nh là qu c giáo. Ngày nay, n c Vi t Nam có đ n 6 tôn giáo l n (đ o Ph t, đ o Thiên Chúa, đ o Tin Lành, đ o Cao Đài, đ o Hoà H o, đ o Th Cúng T Tiên) l nào l i có m t s l m x ng "qu c t" b t ch p đ n nh th .

Trên c ng tam quan - c a chính đ n vào "Đôi Nam Quốc T" (ĐNQT) - ngay trên bi n chính, có ghi 4 câu b ng ch qu c ng nh sau:

*Đ kim khuy t h i Tr i Tam Giáo
H i tam thanh đ m đ o linh căn
Long đình b u ng c t ân
Hoa sen đưa n m ng căn thi n lành*

Xin t m gác m t bên s nh n đ nh v n i dung, nghĩa lý, văn phong và t ng t i tâm, khó hi u nh m t chú c a 3 câu đ u b ng ch Hán-Vi t. Câu th t xu t hi n b ng ch thu n Vi t là đi u x a nay ch a t ng th y trong m u mã c u trúc c a nh ng bi n đ i t , th ng đ c s đ ng đ nói lên m c đích, ý nghĩa và tinh th n ch đ o c a m t đ n th hay t vi n. S nh t quán thu n Nôm hay thu n Hán-Vi t đã tr thành m t hình th c ngôn ng truy n th ng quy c. Có nh ng s "ch a t ng th y" đ y ngh thu t vì tính sáng t o và đ c đáo. Ng c l i, có "s ch a t ng th y" đ y l n ch n vì tính đ n gi n và v ng v !

Bên trong "Đôi Nam Quốc T" là một thơ gi i đ y màu s c chói l i. Đ c tính ki n trúc ở đây là một s k t h p l m t gi a ki u cách ch m tr cung đình và đ ng nét hoa văn t vi n. Nhìn t ng th , s c u trúc công phu, t n kém nh ng thi u tình x o. M t ng i làm th có th làm ra v n bài th nh ng không ph i là thi sĩ vì thi u h n th . M t tác gi có th in nhi u sách ch t cao quá đ u, nh ng ch a h n đã có đ c m t tác ph m hay vì thi u m t tài hoa tinh túy. M t t vi n đ s nh ng không là ch n thi n môn vì chân tâm b khu t l p nên Ph t tánh khó t bày.

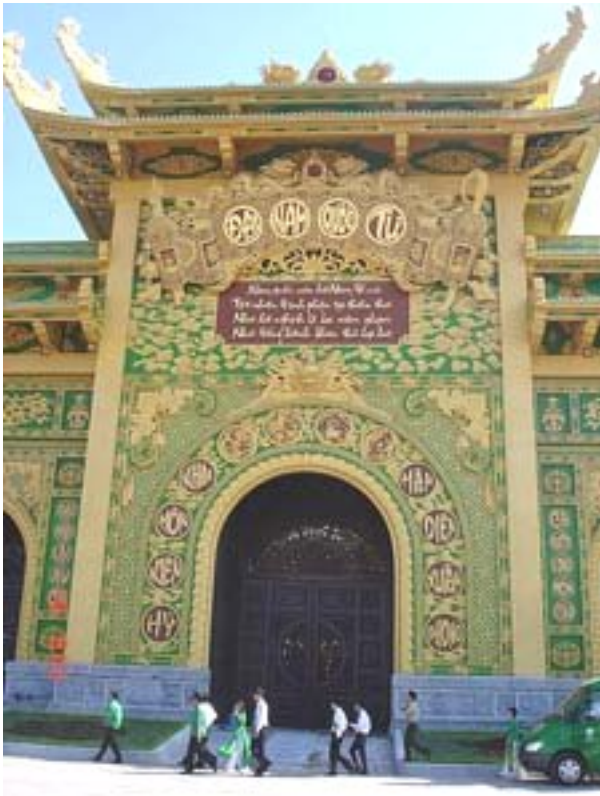
Ti n đ ng c a "Đôi Nam Quốc T" th ba t ng đ ng kích th c b ng nhau. X p th t t tr c đ n sau: T ng th nh t là t ng c H Chí Minh. T ng th hai là t ng đ c qu c t Hùng V ng. T ng th ba là t ng đ c Ph t.

Hai bên t ng đ c Ph t có ghi hai câu th l c bát c a c Nguy n Du, ch s p theo hàng đ c và x p t trái sang ph i theo hình th c câu đ i. Hai hàng ch l n đó đ p ngay vào m t khách.

Nguyên tác tuy t v i c a T Nh :

*Thi n căn t i lòng ta,
Ch tâm kia m i b ng ba ch tài.
Đã b s a l i nh sau:
Thi n căn ho phúc t i lòng ta,
Ch tâm kia m i b ng ba ch tài.*

Ng i đ c b ng ch nh lòng th ng Nguy n Du. Th c a thi hào dân t c b v t lòng, "trùng tu", b i m t nhân v t nào đó ch ng nh ng đã không hi u t t ng Nguy n Du l i còn "ngo i đ o" v i tri t lý Ph t giáo. Cái Thi n Căn - là chân tánh; là b n lai dĩ n m c nh nh t t i - trong tri t lý trái tim c a nhà Ph t b c t bu c vào ph m t ng Ho Phúc... là m t ngh ch lý dung t c khó t ng t ng l i nghi m nhiên xu t hi n t i "Đôi Nam Quốc T"!

Đã có một vài nhà báo gần đây cho rằng: "Tổng thống của khu du lịch (Đôi Nam Thành Giỏi Du Lịch) dài 13 km là một công trình tôn vinh văn hoá Việt Nam tại xã hội này." Rồi có thể có một thời gian chỉ "tôn vinh văn hoá" nào đó. Thế nhưng một số tôn vinh vùng vãi của tiến bộ, không căn cứ trên một căn bản hay tiêu chí văn hoá nào nghiêm túc thì mang lại một phần tác động phi văn hoá; nhất là trong lĩnh vực kiến trúc, thiết kế, tôn tạo những cảnh quan du lịch. Rick Kieffer, kẻ thù hào đã đi khắp cùng trái đất đã viết trong nhật ký du lịch của mình - Rick's Diary: "Một công trình du lịch nghèo tính chất văn hoá là một mặt nhân loại không có gì đáng hát mừng."

Nhưng khi quan tâm, những công trình du lịch còn sống mãi trong lòng thì người có nhiều nét giống nhau và khác nhau về nhiều mặt. Tuy nhiên, nét nổi bật chung nhất vẫn là yếu tố văn hoá trong mặt cảnh quan và hình thái.

Ngày nay, mặt những tập hợp những đơn du lịch của thành phố, ngành du lịch Việt Nam đang có một chủ trương đẩy mạnh hút khách và du khách toàn cầu. Đi du lịch là đi tìm và thưởng thức những nét đặc thù văn hoá của đất nước và con người. Nhân danh tập thể, truyền thống, lịch sử và xã hội nhân văn của đất nước mình để xây dựng cơ sở, hình thành những điểm tập trung du lịch là một việc làm trọng đại. Nó đòi hỏi phải có sự kết hợp nghiêm túc giữa hai nguồn vốn không thể tách rời: Nguồn vốn vật chất và nguồn vốn văn hoá.